

Rekommendationer om pneumokockvaccination

Innehållsförteckning

1	REKOMMENDATIONER OM PNEUMOKOCKVACCINATION	3
2	PNEUMOKOCKER - VACCINERING AV RISKGRUPPER BARN FRÅN 2 ÅRS ÅLDER OCH VUXNA	3
2.1	Pneumokockvaccin	3
2.1.1	Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin	3
2.1.2	Konjugatvaccin.....	3
2.2	Vaccination av vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion	4
2.2.1	Revaccination	5
2.2.2	Flödesschema: Vaccination av barn över 2 år och vuxna med " ökad risk " för allvarlig pneumokocksjukdom.....	6
2.3	Vaccination av barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion	6
	Vaccinationsrekommendationer för barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk	6
2.4	Vaccination av personer 18 år och äldre med mycket hög risk för pneumokockinfektion	7
2.5	Samtidig influensavaccination	8
2.6	Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker	8
2.7	Underlag för vaccination mot pneumokocker	9
2.8	Administration	9
2.9	Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges.....	9
2.10	Samtidig behandling med orala koagulantia.....	9
3	VACCINATIONSKOSTNADER	9
	Beställningsrutin.....	9
3.1	Reseersättning.....	10
3.2	Besöksregistrering i COSMIC.....	10
3.3	Dokumentation av administrerat vaccin.....	11

1 Rekommendationer om pneumokockvaccination

Pneumokockbakterier är den vanligaste orsaken till lunginflammation och bakteriell hjärnhinneinflammation hos vuxna.

Pneumokockvaccin ger ett skydd mot de svåraste infektionerna av pneumokocker. Vaccinerna ges vanligen i en dos till vuxna och kan ges samtidigt med säsongsinfluensavaccin. Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta.

Pneumokockvaccination ingår sedan 2009 i det allmänna vaccinationsprogrammet som erbjuds alla barn på BVC (HSLF-FS 2016:51).

För ytterligare information se:

[Folkhälsomyndigheten - Rekommendationer om pneumokockvaccination](#)

2 Pneumokocker - Vaccinering av riskgrupper barn från 2 års ålder och vuxna

Risken för att drabbas av pneumokockinfektion är ökad hos äldre personer (65 år eller äldre), samt hos yngre personer som har vissa kroniska sjukdomar.

2.1 Pneumokockvaccin

Det finns två typer av pneumokockvaccin - kolhydrat/polysackarid eller konjugatvaccin.

2.1.1 Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin

Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin (PPV) - Pneumovax® som endast innehåller antigen från pneumokockbakteriens kapsel. PPV23 vilket skyddar mot 23 serotyper.

- PPV23 - Pneumovax® godkänt för barn från två års ålder och vuxna

2.1.2 Konjugatvaccin

I konjugatvaccin (PCV) har kolhydrater från bakteriens kapsel kopplats till ett protein för att förbättra immunstimuleringen. Fyra konjugatvaccin finns tillgängliga som ger skydd mot olika många pneumokockserotyper:

- PCV10 - Synflorix® godkänt för barn mellan sex veckor och fem år
- PCV13 - Prevenar13® godkänt för barn från sex veckor samt till vuxna
- PCV15 - Vaxneuvance® godkänt för vaccination av barn från 6 veckor samt till vuxna

- PCV20 – Prevenar 20® (före detta Apexxnar) godkänt för vaccination av barn från 6 veckor samt vuxna

Vilket vaccin som ska ges beror på ålder och eventuellt underliggande sjukdomar. De fyra huvudgrupperna ses i punktform nedan.

- Pneumokockvaccination med konjugatvaccin ingår i barnvaccinationsprogrammet och ger ett bra skydd till de flesta barn även om de tillhör en riskgrupp.
- För barn över 2 års ålder och vuxna med **ökad risk** för pneumokockinfektion rekommenderas vaccination med Pneumovax®.
- Barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder **med mycket hög risk** rekommenderas vaccination med Apexxnar/ Prevenar 20, se flödesschema 2.3.1.
- Personer från 18 års ålder och äldre **med mycket hög risk** rekommenderas vaccination med Apexxnar/Prevenar 20® (PCV20)

2.2 Vaccination av vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion

- 1) personer som är 65 år eller äldre
- 2) Vuxna och barn över 2 år, med vissa kroniska sjukdomar
 - kronisk hjärtsjukdom
 - kronisk lungsjukdom (exempelvis KOL eller svår astma)
 - diabetes mellitus
 - kronisk leversjukdom
 - kronisk njursvikt (exempelvis nefrotiskt syndrom)
 - tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation (exempelvis vissa kroniska neurologiska sjukdomar eller extrem fetma)
- 3) svetsare (exempelvis svetsare utsatta för toxisk rök i arbetet)
- 4) rökare
- 5) personer med alkohol- eller narkotikaberoende
- 6) personer som har haft invasiv pneumokockinfektion

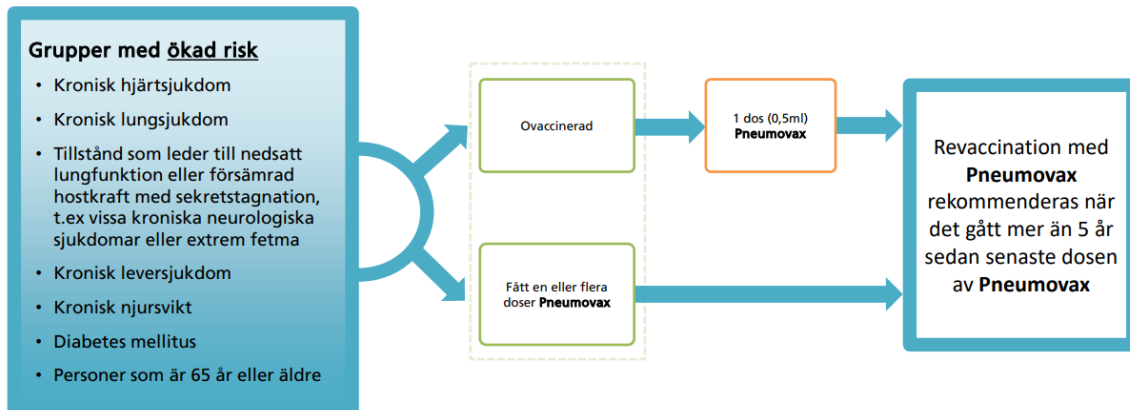
Ge en dos Pneumovax® se FASS - Pneumovax

Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta.

2.2.1 Revaccination

Vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion (2.2) som tidigare har vaccinerats med PPV23 rekommenderas revaccination när det har gått mer än 5 år sedan föregående vaccination. In nuläget rekommenderas revaccination var 5:e år, oavsett antal doser Pneumovax.

2.2.2 Flödesschema: Vaccination av barn över 2 år och vuxna med "ökad risk" för allvarlig pneumokocksjukdom

2.3 Vaccination av barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion

Med anledning av att Apexxnar/Prevenar 20 (PCV20) även blivit godkänt för vaccination av barn är rekommendationerna om vaccination av barn som hör till grupper med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom uppdaterade. PCV20 rekommenderas nu till både barn och vuxna i dessa riskgrupper.

Revaccination med Pneumovax® rekommenderas när det gått minst 5 år sedan senaste dosen med Pneumovax.

- Nedsatt mjältnfunktion: Utförd eller planerad splenektomi, bristande mjältnfunktion av annan orsak. Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter, en splenektomi
- Likvorläckage: läckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer. Nedsatt immunförsvar pga. behandling, t.ex. med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika
- Organtransplantation
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

Vaccinationsrekommendationer för barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk

För specificering grupper som ingår i *mycket hög risk*, se ovan 2.3.

Vaccinationsschema för grupper med **mycket hög risk** för pneumokockinfektion. Barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder.

Vaccinationsstatus	Nya rekommendationer
Inte vaccinerad med pneumokockvaccin	En dos PCV20
Tidigare vaccinerad med PCV7, PCV10, PCV13 eller PCV15 och/eller PPV23	En dos PCV20 minst 1 år efter den senaste dosen

OBS! Barn med aspleni, hypospleni och likvorläckage rekommenderas vaccination med PCV20 och PPV23 med minst två månaders intervall, följt av revaccinationer med PPV23 vart femte år.

2.4 Vaccination av personer 18 år och äldre med mycket hög risk för pneumokockinfektion

För personer över 18 års ålder som är immunsupprimerade eller har nedsatt mjältnfunktion samt för de som tillhör vissa andra grupper med mycket hög risk att drabbas av pneumokockinfektion rekommenderas att använda PCV20 Apexxnar® vid vaccination.

- Nedsatt mjältnfunktion: Utförd eller planerad splenektomi, bristande mjältnfunktion av annan orsak. Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter, en splenektomi
- Likvorläckage: läckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer. Nedsatt immunförsvar pga. behandling, till exempel med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika
- Organtransplantation
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

Vaccinationsschema för personer 18 och äldre med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

Vaccinationsstatus	Vaccinationsschema
Inte vaccinerad med pneumokockvaccin	En dos PCV20 (a)
Tidigare vaccinerad med PCV13 och/eller PPV23	En dos PCV20 minst 1 år efter senaste dosen

a) För personer med aspleni och hypospleni rekommenderas en dos PCV20 följt av en dos PPV23 minst två månader efter PCV20-dosen. Vid planerad splenektomi bör den sista vaccinationen ha getts minst två veckor före operationen. Revaccination med PPV23 rekommenderas när det gått fem år sedan den föregående dosen.

Personer som genomgått stamcellstransplantation vaccineras efter ett speciellt vaccinationsschema med minst tre doser PCV20. Schemat finns i rekommendationer frångruppen European Conference on Infections in Leukaemia (ECIL).

2.5 Samtidig influensavaccination

Pneumovax® eller Prevenar20® kan ges samtidigt med influensavaccin eller vaccination mot covid-19 förutsatt att olika sprutor och injektionsställen används. Ge inte alla tre vaccin mot covid-19, influensa och pneumokock vid samma tillfälle då det försvårar bedömningen av eventuella biverkningar.

2.6 Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker

Vilka yrkeskategorier som kan ordinera vaccin finns reglerat i (HSLF-FS 2018:43) Läkare är behörig att ordinera. Sjuksköterska som har genomgått antingen specialistutbildning till distriktsköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar har ordinationsrätt för säsongsinfluensa och pneumokockvaccin för de riskgrupper som folkhälsomyndigheten nämner som riskgrupp.

Även sjuksköterskor som genomgått likvärdig utbildning som godkänts av verksamhetschefen kan ordinera influensavaccin, efter att ha fått personlig delegation. (Blankett: Influensa, pneumokocker och hepatit B Personlig delegation)

För att få godkänd personlig delegation ska alla punkter som anges i blanketten uppfyllas. Ordination på generellt direktiv är inte möjligt att använda. Administration av ordinerade vacciner kan utföras av alla läkare och sjuksköterskor. Se Ordinationsrätt - Personligt direktiv för vaccination.

2.7 Underlag för vaccination mot pneumokocker

Se Hälsodeklaration för vaccination

2.8 Administration

Pneumovax® ges som intramuskulär eller subkutan injektion FASS - Pneumovax och Prevenar 20/Apexxnar Fass – Prevenar 20/ Apexxnar ges som intramuskulär injektion.

2.9 Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges

- De som fick en allvarlig reaktion efter en föregående dos ska inte vaccineras
- De som är överkänsliga mot en vaccinkomponent ska inte vaccineras
- Vid feber och påverkat allmäntillstånd bör man avvakta med vaccinering tills personen tillfrisknat
- För bedömning av indikation och kontraindikation vid vaccination mot pneumokockvaccination, se Hälsodeklaration 2.7.

2.10 Samtidiga behandling med orala koagulantia

Patienter som behandlas med Waran/warfarin eller med nya orala antikoagulantia (NOAK) rekommenderas intramuskulär injektion vid vaccination både mot influensa och mot pneumokocker. Vaccination kan ske utan hänsyn till när senaste dosen av aktuell NOAK gavs, samt utan föregående kontroll av PK-INR. Komprimera injektionsstället i ca 2 min efter vaccination, andra särskilda åtgärder är ej nödvändiga.

3 Vaccinationskostnader

Pneumokockvaccination är kostnadsfritt för patienter i riskgrupp. Ingen patientavgift erläggs. Regionfullmäktige, Region Jämtland Härjedalen, tog den 26 maj 2020 beslut om avgiftsfrihet för vaccination mot influensa och pneumokocker för personer i riskgrupper (RS/252/2020, HSN/226/2020).

För patient i icke rekommenderad riskgrupp tas patientavgift ut enligt avgiftshandboken.

Beställningsrutin

- Pneumovax®

- Hemsida: <https://msdvaccinservice.se/bestall/> eller E-post: order@msdvaccinservice.se
 - Alternativt tel. 0771-51 51 00
 - Levereras i 10-pack utan nål, prissekretess
 - Registrera ny kund på <https://msdvaccinservice.se/bli-kund>
 - Pris sekretess
- Prevenar 20® (före detta Apexxnar) konjugerat Pneumokockvaccin
 - Webbeställning <https://oriola4care.oriola-kd.com/login>
 - Läkemedlet är sekretessbelagt, men den som beställer har rätt att få veta priset.
 - 1 pack varunummer 509649
 - 10 pack varunummer 551380

3.1 Resersättning

Resor till hälsokontroller och vaccination ersätts **inte** enligt sjukresereglerna.

3.2 Besöksregistrering i COSMIC

All dokumentation bör ske via dokumentationsrobot Säsongsinfluensa i Cosmic.

Valt alternativ:

<ul style="list-style-type: none"> • Under 65 år och/eller utomlänspatient <div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Om ej rekommenderad grupp = betalande</p> <p>Personal som inte ingår i riskgrupperna rekommenderas inte pneumokockvaccinering</p> </div>	<p>Hamnar i kassan via kontakttyp "Enskilt mottagningsbesök".</p> <p>Kassaregistrering: Patientavgift: Avgiftsfri vuxen Välj Varor - Varugrupp: Vaccinationer - Vaccination ej riskgrupp.</p> <p>För barn i riskgrupp tas avgiften bort.</p> <p>OM patienten även tar pneumokockvaccin så kostar det ytterligare xxx kr (300 kr besöksavgift) + xxx kr (vaccinationskostnad) Detta kan registreras tillsammans med ovan varugrupp vid samma tillfälle.</p> <p>Patientavgift: Avgiftsfri vuxen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Välj Varor - Varugrupp: • Besöksavgift vaccination sjukvårdande behandling (Besöksavgift vaccination läkare) • Vaccinationskostnad - skriv in belopp på vaccin
<ul style="list-style-type: none"> • 65 år och äldre /eller rekommenderad grupp • Kommunalanställd personal 	<p>Hamnar inte i kassan, detta p g a kontakttyp "Kostnadsfri vaccination" och därmed behövs dessa inte kassaregistreras. </p>

3.3 Dokumentation av administrerat vaccin

Se [Hälsodeklaration för vaccination](#)

Vaccinationen dokumenteras i Cosmic enligt rutin - [Robot – Vaccination säsongsinfluensa](#)

[Dokumentationsanvisning, vaccinationer](#)